Nakład — 250.

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN
WYDZIAŁU PRASOWEGO
MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok III | Warszawa, poniedziałek 19 listopada 1928 r. | Nr. 167 (266)

SPRAWY POLSKIE.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Prasa litewska z 13.XI podaje, iż w związku z wypadkami, jakie ostatnio zaszły we Lwowie, t-wo litewsko-ukraińskie w Kownie i litewski związek odzyskania Wilna wystosowały do Ukraińców przeciwpolską odezwę z wyrazami ubolewania. Wyrażając na wstępie oburzenie z powodu metod, jakie Polacy stosują względem Ukraińców, odezwa zaznacza, iż wypadki 1 listopada we Lwowie pozostaną na zawsze w sercach litewskich.

The Daily News and Westminster Gazette 14.XI. Korespondent z Warszawy podaje opis uroczystości dziesięciolecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Pisze on m. in., że naród polski dumny jest dzisiaj z dokonanego dzieła, które zapoczątkował dn. 11 listopada 1918 roku. Polska jest jednem z największych państw słowiańskich z 30 miljonami ludności i powstała w wyniku zwycięstwa aljantów. Pierwsze dziesięciolecie niepodległości Polski zaznaczyło się pracą dokoła odbudowy finansowej i ekonomicznej dziedzin życia. Polska dzięki swym wielkim wysiłkom pokonała wewnętrzne i zewnętrzne trudności swego życia politycznego. W dniu ogłoszenia swej niepodległości Polska była bez grosza, jej przemysł, koleje, rolnictwo były zupełnie zrujnowane, a życie ekonomiczne zupełnie nie istniało.

Obecnie Polska znajduje się w stanie rozkwitu— waluta jej została ustabilizowana a przemysł i handel odbudowane. Zawarty został cały szereg traktatów. Polska z każdym dniem idzie naprzód i zajmuje miejsce wśród pierwszych narodów Europy. Nazwiska Paderewskiego i Piłsudskiego pozostaną nazawsze związane z tem, co Polska dokonała.

Polska eksportowała do Anglji w roku 1927 towarów, których wartość jest 12 razy większa niż w roku 1922, a import od lat 6 stale wzrasta.

Il Giornale d'Italia 14.XI. C. Stelluti Scala w korespondencji z Warszawy, opisuje przebieg uroczystości dziesięciolecia, podnosząc patrjotyzm i zapał Polaków, podkreślając dziarskość oddziałów wojskowych i przysposobienia wojskowego, z których najgoręcej byli witali „Obrońcy Lwowa". Zaznaczając, że uroczystość ta była nietylko rocznicą odzyskania niepodległości, ale także przypomnieniem dorobku pracy dokonanej w ciągu dziesięciolecia, zauważa autor, że głównym przedmiotem hołdu był marsz. Piłsudski; pomimo, że jest on obecnie tylko ministrem wojny, nie przestał być on jednak duchowym kierownikiem odbudowanego państwa polskiego.

Il Popolo d'Italia 15.XI. W kor. z Warszawy opisuje Mirko Ardemagni nastrój stolicy podczas uroczystości, — udział w nich obywateli z różnych stron Polski, (Kaszubi, Mazurzy, Rusini, Białorusini, poznaniacy, wilnianie, lwowiacy), dzielną postawę wojska i przysposobienia wojskowego.

Corriere della Sera 15.XI. Orio Vergani w korespondencji z Warszawy opisuje przebieg uroczystości 11 listopada, podkreślając patrjotyzm Polaków i wyrażając uznanie dla pracy dokonanej przez Polskę; szczególniej autor podnosi zasługi marszałka Piłsudskiego.

Deutsche Tageszeitung 16.XI w depeszy z Poznania p. t. „Polnische Blamage" donosi, iż policja graniczna w kilku miejscowościach pogranicznych przeprowadziła w sposób brutalny szereg rewizyj w sklepach, a nawet mieszkaniach prywatnych, należących do Niemców, przyczem skonfiskowano wiele przedmiotów rzekomo niemieckiego pochodzenia i nieoclonych.

Deutsche Tageszeitung 16.XI. podaje wiadomości z Gdańska i z Polski p. t. „Neue polnische Unverschämheit".

W depeszy z Gdańska — dziennik donosi, iż ko-

lejarze gdańszczanie, narodowości niemieckiej są zmuszeni do noszenia polskiego medalu pamiątkowego, co nietylko obraża ich uczucia narodowe, ale stoi również w wyraźnej sprzeczności z konstytucją gdańską, zabraniającą przyjmowania obcych odznaczeń.

W drugiej wiadomości zatytułowanej „Gewissenszwang in Polen", pismo donosi, iż władze polskie zmuszały obywateli narodowości niemieckiej do brania udziału w uroczystościach dziesięciolecia.

Der Abend 15.XI. donosi z Warszawy o konsolidacji stronnictw lewicowych na terenie sejmowym.

Münchener Neuste Nachrichten 15.VI. w depeszy z Warszawy omawiają artykuł „Polski Zbrojnej" w sprawie budowy floty wojennej. Z artykułu tego dziennik wysnuwa wniosek, iż Polska wybuduje dla siebie o wiele więcej niż jeden pancernik.

POLSKA A NIEMCY.

Germania 16.XI. donosi z Katowic, iż komisja mieszana pod przewodnictwem Calonder'a postanowiła z nowym rokiem szkolnym uruchomić trzy szkoły mniejszościowe.

Pismo twierdzi, iż wskutek ugodowego załatwienia tej sprawy, zażalenie mniejszości niemieckiej spadnie z porządku dziennego Rady Ligi.

W tej samej depeszy donosi dziennik o kompromisie w sprawie Chorzowa.

Deutsche Tageszeitung 15.VI. donosi z Warszawy o kompromisie w sprawie Chorzowa, naskutek którego ma być zaniechane postępowanie przed Trybunałem w Hadze.

ZAGADNIENIA OGOLNE.

SYTUACJA POLITYCZNA W NIEMCZECH.

Deutsche Tageszeitung 15.XI. podaje przemówienie Prezesa związku ziemian Rzeszy, b. ministra D-ra Schiele, który stwierdził, iż najważniejszem zadaniem ziemian—wielkich właścicieli, i drobnych rolników — jest samopomoc, która w parze iść musi z celową akcją rządową, zwłaszcza w dziedzinie polityki traktatowo-handlowej; przechodząc do omówienia stosunków handlowych niemiecko-polskich — mówca dowodzi, iż wskutek mniejszych ciężarów socjalnych i wskutek niskiej stopy życiowej może Polska produkować o 40% taniej, niż najskromniejszy chłop niemiecki, jeśli więc otworzy się granice dla Polski i innych państw wschodnich dla importu nierogacizny, to pozbawi się gospodarstwa niemieckie najważniejszego środka kapitalizacji, gdyż świnia dla najbiedniejszych jest „skarbonką oszczędnościową". Kwestja traktatu z Polską" jest rozstrzygającą dla ustosunkowania się wzajemnego rolnictwa i przemysłu. Główną przeszkodą dla konsolidacji gospodarczej Niemiec jest kwestja reparacyj; wykonanie planu Dawes'a jest możliwe tylko przy nadwyżce wywozu nad przywozem, — co wiąże się z całokształtem polityki, dlatego też zmiany planu Dawes'a muszą być przeprowadzane z nadzwyczajną rozwagą.

Vorwärts 16.XI. omawiając przemówienie Wels'a w dyskusji parlamentarnej nad budową pancernika, stwierdza, iż przemówienie to dało obraz cierpiących, głodnych Niemiec dzisiejszych z ich bezrobotnymi i z całemi okręgami, pogrążonemi w nędzy. Ten obraz właśnie był powodem złego przyjęcia mowy przez wszystkie ugrupowania, — prawda bowiem przeraża.

Przechodząc do przemówienia min. Grönera dziennik dowodzi, że uzasadnianie budowy pancernika względami techniczno-wojskowemi i koniecznością obrony przed komplikacjami na wschodzie Niemiec abstrahujące od ogólnego położenia — miało na celu wywarcie presji na stronnictwa centrowe, a to przez groźbę dymisji.

Odnośnie przemówienia Westarpa, który uważał budowę pancernika za konieczną ze względu na obronę Prus Wschodnich—„Vorwärts" stwierdza, iż obrona Prus Wschodnich jest rzeczywiście konieczna, ale nie przy pomocy okrętów, lecz tylko przez czynną politykę kulturalną i kolonizacyjną.

Vossische Ztg. 16.XI. analizując stanowisko socjal-demokratów w kwestji budowy pancernika, twierdzi, iż konsekwencją tego stanowiska powinno by być wycofanie socjaldemokratycznych ministrów z gabinetu, lecz o tem socjaldemokraci nie myśleli, chcąc rządzić dalej; chcą oni prowadzić politykę koalicyjną i równocześnie dowodzić swym zwolennikom, iż nie czynią na rzecz tej polityki żadnych ustępstw.

Wracając do kwestji pancernika — pismo dochodzi do wniosku, iż jest to sprawą znaczenia ogólnego, której rozstrzygnięcie da odpowiedź na pytanie, czy da się na dalszą metę utworzyć rząd, który będzie prowadził politykę konsolidacji europejskiej i odrodzenia gospodarczego.

Germania 16.XI, omawiając posiedzenie Reichstagu w sprawie pancernika, pisze: „Cała sprawa ta była niezbyt wesołem przedstawieniem, gdyż widziało się z jednej strony najsilniejszą partję rządową, stawiającą opozycyjny i agitacyjny wniosek, z drugiej strony ministra obrony, a między nimi — w pozycji nie do pozazdroszczenia—kanclerza, który zmuszony przez swą partję głosował przeciw swemu koledze w gabinecie".

ODSZKODOWANIA I DŁUGI.

Prasa niemiecka omawia nowowydaną w New-Yorku książkę prof. Fay'a „The Origins of the World War", której przypisuje duże znaczenie w sprawie reperacyj, gdyż uchyla ona usankcjonowaną Wersalskim traktatem opinję o odpowiedzialności Niemiec za wojnę.

Germania 16.XI w depeszy z Paryża donosi, iż zostało osiągnięte porozumienie z rządem francuskim w kwestji niezależności ekspertów, którzy będą stanowili, wedle swego sumienia, rządy zachowują sobie jednak prawo decyzji.

SYTUACJA POLITYCZNA NA LITWIE.

Sutemos 15.XI w art. wst. domaga się zwołania sejmu litewskiego i pisze m. in.: „Obywatele Litwy nie są stadem wołów czy owiec, dla których wszy-

stko jedno, jaki pastuch je pasie i garbuje boki. Obecny ustrój rządów na Litwie narodowej nazywają dyktaturą demokratyczną. Dyktaturę — tłumaczą — dlatego, że rządzi jedna osoba. Demokratyczną zaś dlatego, że naród dobrowolnie jej się poddał i uznał ją. Z uznaniem a poddaniem się sprawa może przedstawiać się rozmaicie. Można wszak rządzić i takimi, którzy się nie poddali. Czyż nie rządził Litwą każdy, kto tylko chciał, i Rosjanie, i Polacy. Skoro tylko naród nie potrafi rządzić sam sobą, natychmiast znajdują się tacy, którzy chcą tego i potrafią. Ale po wszystkich próbach znów trzeba będzie powrócić do demokratycznego sejmu".

Lietuvos Aidas 15.XI w obsz. art. zamieszcza przemówienie Woldemarasa na uroczystem posiedzeniu gabinetu ministrów, z powodu 10-lecia istnienia Taryby litewskiej. Woldemaras skreślił ciężkie zadania Taryby w Wilnie, od której odsunęło się całe demokratyczne społeczeństwo litewskie oraz mniejszości narodowe, wyjąwszy żydów, a która pomimo to zdołała zorganizować wojsko i zaprowadzić administrację na Litwie. Pozatem Woldemaras podkreślił, iż położenie obecnego gabinetu jest lepsze niż dawniejszych, które musiały odpowiadać przed stronnictwami. „Zadaniem obecnego gabinetu — zakończył Woldemaras — powinna być praca nad odzyskaniem Wilna. Drugie dziesięciolecie będziemy święcić w Wilnie!"

Lietuvos Žinios 14.XI w art. wst. domaga się zniesienia stanu wojennego na Litwie. Niesłuszne jest zdaniem dziennika — uzasadnianie stanu wojennego istnieniem stanu wojny z Polską, a to po podpisaniu paktu Kellogg'a przez Polskę oraz po zapewnieniu, udzielonem przez marsz. Piłsudskiego i Woldemarasa w imieniu swych państw, że nadal pomiędzy Litwą a Polską będzie pokój. Nie da się stan ten również wytłómaczyć — rzekomo naprężoną sytuacją wewnętrzną. Przeciw demokratycznemu ustrojowi Litwy występują jedynie faszyści i komuniści. Wszelako stronników dyktatury i absolutyzmu w Litwie jest bardzo niewiele.

Dziennik podkreśla, że utrzymywanie stanu wojennego ogromnie szkodzi opinji Litwy zagranicą. Nawiązując do projektu opracowywanego — wg. oświadczenia Woldemarasa — przez rząd litewski w sprawie zniesienia stanu wojennego na Litwie, dziennik pisze: „Jeśli projektem tym ma być ustawa, która została opracowana przez ministerstwo spraw wewnętrznych o nadzwyczajnej ochronie państwa, to sytuacja zasadniczo nie zmieni się".

Berliner Tgbl. 16.XI donosi z Kowna, iż ustąpienie litewskiego ministra wojny Daukantasa stoi w związku z wyrokiem sądu wojennego w sprawie oficera Okulicza-Kazarina, który został skazany na rok twierdzy bez wykluczenia z armji, za zabójstwo prezesa partji litewskich narodowców.

MOCARSTWA A ZSSRR.

Berliner Tageblatt 15.XI. pisze z powodu ataków prasy sowieckiej na zaaresztowanie przedmiotów, wystawionych w Berlinie na licytację, że „gwałtowna krytyka decyzji sądu jest o tyle niewłaściwa, że spór prawny bynajmniej nie jest zakończony; przeciwnie zarządzono tylko tymczasowe zajęcie spornych przedmiotów. Dowodzenia prasy moskiewskiej niewątpliwie będą jeszcze rozważone, tembardziej, że bywały już uznawane przez sądy jako słuszne".

Germania 14.XI. w koresp. z Kowna pisze o podróży Dewey'a do Moskwy i zaznacza, że pierwsze dwa dni pobytu będą poświęcone wyłącznie rozmowom politycznym. Następnie będzie miał odczyt o stosunkach handlowych anglo-amerykańskich. Dziennik zaznacza, że moskiewskie koła polityczne przywiązują do podróży Dewey'a wielkie znaczenie o ile chodzi o stosunki handlowe rosyjsko-amerykańskie.

Svenska Dagbladet 15.XI donosi z Helsingforsu, że finlandzki minister Cohi oświadczył w parlamencie, że strajkujący robotnicy portowi w Finlandji otrzymali z Rosji sowieckiej 208.000 marek zasiłku i zapytuje Klub Komunistyczny, na co jest ta suma przeznaczona, wobec tego, że robotnicy finlandzcy nie mogą podobnej pomocy udzielić robotnikom rosyjskim, gdyż w Rosji strajk jest niedopuszczalny.

NOTATKI I INFROMACJE.

RÓŻNE.

The Morning Post 13.XI. Koresp. z Rygi podaje za dziennikiem łotewskim „Latvis", że w Rosji sowieckiej wzmagają się zaburzenia polityczne. Komuniści uzbrajają swych wiernych adherentów, spodziewając się powstań chłopskich. Członkowie czerwonej arystokracji wysyłają pospiesznie swe rodziny na Krym i Kaukaz, skąd w razie zaburzenia byłoby im łatwiej uciec zagranicę.

Wszędzie pojawiają się proklamacje tajnych organizacji, wzywające ludność do zbrojnego powstania przeciwko Sowietom. W niektórych miejscowościach panuje głód. Koresp. cytuje wypadki sporadycznych starć pomiędzy władzą a ludnością głównie z powodu rekwizycyj zbożowych. Sowiety nie obawiają się powstania w Moskwie, lecz drżą przed powstaniem na prowincji, gdzie nie posiadają dostatecznych sił do stłumienia. Robotnicy dopóty będą stali po stronie Sowietów, dopóki będą otrzymywali z ich strony poparcie. „Latvis" spodziewa się wojny pomiędzy chłopami a robotnikami, która będzie krwawsza niż w roku 1919 i 1920.

The Manchester Guardian 13.XI. Członek parlamentu Philip Snowden, wygłosił mowę na zebraniu Unji Ligi Narodów w Blackpool w obecności 4 tysięcy osób. Snowden powiedział m. in. że przyszła wojna nie leży bynajmniej poza granicami możliwości. Żadne pakty, żadne traktaty nie zapobiegają wojnie, o ile nietylko wśród mas, ale i wśród kierowników

[illegible] jedno, jaki [illegible] zaginie [illegible] ustrój rządów [illegible] dyktatura demokratyczna, [illegible] — [illegible] tego, że [illegible] tego, że [illegible] Z uznaniem [illegible] wieść się rozumie. Można [illegible] rzy się nie poddali. Czyż [illegible] tylko chciał, i Rosjanie [illegible] nie potrafi rządzić sam [illegible] się tacy, którzy chcą tego [illegible] próbach zmiany trzeba będzie [illegible] nego zejmu".

Lietuvos Aidas [illegible] przemówienie Woldemarasa na [illegible] nia gabinetu ministrów [illegible] Taryby litewskiej. Woldemaras [illegible] nia Taryby w Wilnie, od której [illegible] mokratyczne społeczeństwo litewskie oraz [illegible] narodowa, wyjawszy Żydów, a która [illegible] zdołała zorganizować wojsko i zagranicznie [illegible] stracje na Litwie. Zdaniem Woldemarasa [illegible] położenie obecnego gabinetu jest [illegible] niejszych, które [illegible] [illegible] ,,Zadaniem obecnego gabinetu — [illegible] Woldemaras — powinna [illegible] Wilna. Drugie dziesięciolecie [illegible] w Wilnie".

Lietuvos Žinios [illegible] zniesienie stanu wojennego [illegible] zdaniem dziennika — [illegible] [illegible] stanu wojny z Polską, a [illegible] paktu Kellogg'a przez [illegible] udzieleniem przez marsz. Piłsudskiego i Woldemarasa w imieniu swych państw, że nadal pomiędzy Litwą a Polską będzie pokój. Nie da się stan ten również usprawiedliwić — [illegible] agitacja [illegible] na. Rzeczy demokratycznego ustroju [illegible] [illegible] jedynie [illegible] komunistów. [illegible] ników dyktatury i absolutyzmu na Litwie jest bardzo niewiele.

Dziennik podkreśla, że utrzymywanie stanu wojennego ogromnie szkodzi opinji Litwy zagranicą. Na-

The Morning Post [illegible] donosi z Rygi podług dzienników łotewskich ,,Latvis", że w Rosji sowieckiej wzmagają się zaburzenia polityczne. Komuniści oznaczają swych wrogów [illegible] wiać się powstań chłopskich. [illegible] arystokracji wysyłają [illegible] na Krym i Kaukaz, skąd w [illegible] łatwiej uciec zagranicę.

Wszędzie pojawiają się [illegible] zarzuty [illegible] przeciwko Sowietom. W [illegible] panuje głód. Korzeni [illegible] które pomiędzy władzą a [illegible] [illegible]

polityki światowej nie będzie psychicznego i umysłowego nastawienia pokojowego.

Zastrzeżenia francuskie i angielskie sprowadziły wartość Paktu Kelloga do zera. Dopóki państwa będą widziały gwarancję bezpieczeństwa w zbrojeniu się, dopóty nie potrafią skoncentrować opinji publicznej na arbitrażu, jako środku załatwiania sporów międzynarodowych. Tylko pokojowo nastrojona opinja mas może zapobiec wojnie. Ostatnia wojna dowiodła, że zbrojenia nie dają bynajmniej gwarancji bezpieczeństwa.

The Daily Telegraph 14.XI. Koresp. dypl. pisze, że jeśli Stany Zjednoczone zamienią swe poselstwo w Chinach na ambasadę, będzie to miało poważne reperkusje na Dalekim Wschodzie. Krok ten jeszcze parę dni temu nie był przewidywany przez inne państwa.

Zmiana poselstwa na ambasadę da Stanom Zjednoczonym przewagę nad innemi mocarstwami w Chinach, albowiem ambasador amerykański stanie się ipso facto dziekanem korpusu dyplomatycznego. Do tej pory tylko Rosja Sowiecka miała swoją ambasadę w Chinach, lecz ambasador sowiecki nie był dziekanem, ponieważ Sowiety zerwały stosunki z innemi legacjami przez zrzeczenie się praw wypływających z traktatów.

Inicjatywa Waszyngtonu, jeśli zostanie zrealizowana, to wzbudzi nowe ambicje w rządzie nacjonalistów chińskich i wzmoże w nich lekceważenie dla praw, płynących z traktatów. To posunięcie Waszyngtonu byłoby potwierdzeniem przez Stany Zjednoczone tego lekceważenia oraz wyrazem wiary w stałość regime'u nacjonalistów chińskich.

Można się również spodziewać bardziej natarczywego żądania Chin co do miejsca w Radzie Ligi.

Koresp. wyraża ubolewanie, że pociągnięcie polityczne Ameryki w Chinach jest nowym dowodem braku koordynacji w polityce wielkich mocarstw.

Kölnische Ztg. 10.XI. omawiając mowę Churchilla, dochodzi do wniosku, iż angielska polityka celna stawia coraz nowe zapory i niezgodna jest z uchwałami genewskiej konferencji gospodarczej.

Przejęcie władzy przez partję pracy, które dziennik przewiduje, nie spowoduje powrotu do wolnego handlu, przeciwnie stworzy jeszcze silniejsze cła ochronne, gdyż są one środkiem ochronym przeciw zniżce płac.

Risska Straż 10.XI zamieszcza list gen. Gajdy (przywódcy faszystów czeskosłowackich), zaprzeczający wiadomości, jakoby miał on jechać do Albanji w celu reorganizowania wojska albańskiego.

Slovak 13.XI wymienia 13 list wyborczych do Krajowego sejmu Słowaczyzny, z których 2 słowackie, 3 węgierskie, 1 komunistyczna, 1 żydowska, a pozostałe czeskie.

Slovak 14.XI. w art. wst. wyraża zdziwienie, że zamknięcie dwóch dzienników komunistycznych „Rudé Pravo" i „Novosti" wywołało niezadowolenie niektórych dzienników, zwłaszcza socjalistycznych i protest pięciu pisarzy czeskich, w ich liczbie J. Machara, byłego generalnego inspektora wojska czeskosłowackiego.

Samouprawa 16.XI w art. wst. podkreśla, że pogodzenie Chorwatów z Serbami jest możliwe, byle demokratyczno-włościańska koalicja istotnie szukała porozumienia, oczywiście na gruncie jedności państwowej, bez której zarówno Serbowie, jak Chorwaci byliby narażeni na wielkie niebezpieczeństwo, podobne do tego, jakie przeżyła mała Serbja podczas ostatniej wojny.

ARTYKUŁY NIEUWZGIĘDNIONE.

Le Petit Parisien 10.XI. J. Seydoux. L'élection de M. Hoover.

Pax 11.XI. Thomas. Pourquoi je pars pour l'Extréme Orient — H. Genevois. Une Offensive budgétaire contre la S. D. N.

*

Die Menschheit 11.XI. Zehn Jahre polnische Republik.

Berliner Tageblatt 13.XI. H. E. Jacob. Zehn Jahre österreichische Republik.

Germania 14.XI. Der Sowjetstaat und seine Gläubiger.

Germania 14.XI. Die Katholiken in England.

Vossische Ztg. 14.XI. E. Klein. Riss durch einen Staat (koresp. z Zagrzebia).

Kölnische Ztg. 14.XI. Wie Trotzki Russland regieren würde.

Frankfurter Ztg. 14.XI. Wlad. d'Ormesson. Pessimismus oder Optimismus? Frankreich, England, Deutschland.

Berliner Tageblatt 15.XI. Der Fall Groener. — 15.XI. Hans Herbert Thal. Der Kampf um das polnische Schwein.

Berl. Börsen - Courier 15.XI. Die neuen Männer in Bukarest.

Vossische Ztg. 15.XI. Pilsudski und die Deutschen.

*

Reichspost 11.XI. Dr. I. Seipel. Die wahre Republik.

Reichspost 15.XI. Der Systemwechsel in Rumänien.

Neue Freie Presse 15.XI. Rechtsströmungen in Sowjetrussland.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40.

Drukowane na prawach rękopisu.